

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. XII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 2 *Quæ propriè apud Jurisconsultos.*
- 3 *Hodie paucissimi vere naturales repe-
ri.*
- 4 *Iure Canon. nulla coniunctio, excepta
uxoria permittitur.*
- 5 *Naturales Iure Canon. qui vocentur.*
- 6 *Legitimati per subseq. matrim. an etiã
in terris Imp. quo ad hered. veluti le-
gitimi habeantur.*
- 7 *In matrimonij causis præfertur Ius Ca-
nonicum.*
- 8 *Naturales ex communi usu loquendi,
qui dicantur.*
- 9 *Quadruplex significatio huius verbi, na-
turalis.*
- 10 *Concubinatus an lege civili unquã fue-
rit interdictus.*
- 11 *An hodie eodem Iure damnatus intelli-
gatur.*
- 12 *Quomodo Iure Cano. permittantur cõ-
cubinae.*
- 13 *Concubina quandoq; qua dicatur.*

CAP. XII.

Sciendum autem est, vt na-
turalis propriè quis dica-
tur, multa requiri, a opor-
tet enim ex concubina na-
tum esse, quam non ad eò fa-
cile

1
2 Ripa. §. si
quis rogatus
ad Treb. nu. 4

eise est reperire. *a* Concubinam etenim non hic eam accipimus, prout apud Latinos authores, amicam quamlibet priuatam, cum qua rem habere soleamus, quamuis alteri nuptam, vt apud Suetō. *b* dum ait: Super ingenuorum proagogia, & nuptarum concubinitus, vestali virgini Rubriæ vim intulit. Et apud Cicer. *c* Quæ si iudicaretur certis quibusdam verbis, non nouis nuptijs fieri cum superiore diuortium, in concubine locum duceretur, vbi & Cicero eam concubinam vocat, cum qua solemus versari, dum adhuc nobis cum alia est matrimonium, quod quidem Iure nostro non admittitur. *d* Non hic etiam de pellice intelligimus, cuius significatio magnam doctis viris præbuit controuersiam. *e*

Sed de paulò honestiore fœmina loquimur, *f* quæ parum ab vxoria differat cōiunctione, *g* fortè quæ à Græcis *παλλακή* dicitur, *h* à nostris recentioribus & alio nomine focaria vsurpatur. *i* Est ergo mulier, quæ vxoris loco sine nuptijs domi retinetur, cum qua sola quis eo affectu semper cohabitauerit, *k* quam veluti vxorē apud se custodierit, aluerit, *l* cum qua nec stuprum nec incestus cadere potuerit, *m* cui & fuerit denunciatum (si sit ingenuo loco nata, honestatq. vitæ) concubinam

a Grammat.
Voto 4. Alcia.
Re. 2. præsum.

b In Nero. c.
28.

c li. de Ora.

d li. C. de
cōcub.

e Valla. li. 6.

c. 48. Alcia. li.

4. de verb. sig.

& in l. massu-

rius, eod. tit.

f d. l. massur.

g l. item. 6.

parui. de leg.

3.

h d. l. massu-

rius, in fin. &

valla. supra.

i l. si ea. vbi

Bal. Alber. C.

de cōd. inf. &

l. 2. C. de do-

nat. in vir.

k §. consi.

Auth. de tri.

& sem.

l §. si quis

Aut. quib.

mod. sui.

m l. i. §. i. de

concub.

a l. 3. de cōcu.
b l. 1. C. eo. ti.
c Albe. l. 1. C.
de nat. lib.
Gramma. Vo-
to 4.

d Old. conf.
196. Bald. 456.
in 5. & 206. in
3. Alex. 174. in
5.

e Gl. 1. in li-
bera, de rit.
nupt. & Bar. l.
3. de concub.
f c. Nemo. 32
q. 4.

g c. dixit. ca.
meretrices.
ead. q.

h Gl. Clē. ad
nostrum, ver.
non est, de hz
ret, Abb. c. in-
ter opera, in
fin. de spons.
i Thob. 4. &
Corint. 1. cap.
6. in fin.

k Abb. g. tan-
ta, circa fin.
qui fil. leg.
l Mart. Laud.
in q. Ange-
rius. nu. 46.

cubinam habitū iri, *a* cum qua & is qui
versatur, coelebs omninò fuerit. *b* Quòd
si horum vel vnum tantūm desit, dubium
non est, nec illam concubinam, nec filios
3 naturales appellari posse. *c* Vnde rectè ab
Oldrado & Bal. animaduersum est, nul-
los ferè hodie verè naturales reperiri. *d*
Sunt autem hæc ita Iure ciuili statuta, quo
talis coitus, vt modò dicebamus, damna-
tus non fuit. At verò Pontificio Canone
secus sancitum est, eo enim Iure concubi-
natus quibuslibet omninò interdictus
fuit, *e* ita vt quicquid cum ea, quæ legiti-
ma vxor non sit, rei Venereæ causa actum
fuerit, id adulterij crimine damnetur, *f*
& qui concubinator olim vocari potuif-
4 set, hoc mœchiæ siue adulterij nomine
nunc contineatur, *g* generaliter enim ho-
die quæcunq; fornicatio etiam cum mere-
tricibus grauissimum crimen habetur, *h*
nec præter vxorem vllam omninò attingere mulierem, sine magno salutis nostræ
discrimine, licet, quod & sacræ literæ te-
stantur, *i* Quin & damnabilior nunc hæc
concubinaria consuetudo, quàm simplex
fornicatio esse censetur, quo diuturnius
5 in ea peccatum adest, vt Panor. ait. *k* Non
igitur hoc Iure naturales filij illi tantūm
intelliguntur, qui ex concubina nati sunt,
1 sed generaliter omnes, qui ex duobus,
qui

qui nuptiarum adhuc expertes essent, inter quos tamen matrimonium consistere potuisset, fuere progeniti, *a* quos & per subsequens matrimonium, legitimorum iura nunc adipisci certum est, *b* prout olim ij tantum solebat, qui ex vero profectu *c*ti essent concubinato. *c* Hincq; sensere multi, *d* in terris quæ Pontificiæ ditionis sunt, omnes hos naturales, qui deinde secutis parentum nuptijs legitimi effecti sunt, etiam in hæreditatibus succedere, *e* in foro verò Cæsaris, licet & legitimi habeantur, non tamen ad successiones, & ea quæ propriè sunt Iuris ciuilis, admitti, eò quod æquum sit, proprias in vniuscuiusq; iurisdictione leges obseruari, *f* Quæ tamen distinctio mihi haud sanè probatur, video enim matrimonij materiã hoc insigne habere, vt quicquid de ea dubitetur, id semper iuxta Pont. Canones, quocunq; in loco sit decidendum. *g* Quod si hoc in matrimonio, quod principale est, seruatur, cur non & idem in filijs, qui inde oriuntur, attendamus, cum hoc ab ipso pendeat matrimonio? *h* Nam si fatentur omnes, secutis nuptijs, quoscunq; qui hodie naturales vocantur, legitimos fieri, idq; vbique ita se habere, cur non ergo legitimi quo ad omnes causas existimètur, si eorum origo, hoc est, matrimonium, vnde-

a c. innotuit, vbi Abb. de elect. Bal. consil. 120. in 2.
b Abb. d. c. tanta. Dec. consil. 155.
c §. fin. Instit. de nupt.
d Ang. consil. 29. Præpos. d. c. tanta.
e c. 1. qui fil. legit.

f c. si duobus, de ap.

g c. fin. de secun. nupt. Fran. ca. 2. de arbitr. in 6.

h c. tuam, de ord. cogn. Ang. §. fin. Instit. de nupt.

a Dec. conf.
155.

b Arg. l. i. §.
lex Falcidia,
ad l. Falc.

c Aut. quib.
mod. sui. §. re
l. qui igitur,
de §. si vero

plurimis, in
un.

d Ang. conf.
401. Craul. con
fil. 166. nu. 8.

Parif. conf. 15.
in 2. nu. 56.

e Dec. conf.
433. col. 3.

f d. ca. tanta,
vbi Abb. in fi.

g c. fi. 32. q. 4.
l. libert. C. de

int. matr. de
ci. d. conf. 433.
nu. 14.

h c. innotuit,
de electi. vbi
Abb. num. 18.

i Abb. d. c. tã
ta. nu. 12. & c.
peruenera.

nu. 31. & prep.
col. 6.

k Gl. l. quo
tiens. idem,
de reg. iur.

l In tit. de a
dopt. in. ff. &

inst. sapius. m. cap. 37.

unde quaque iustum & legitimum habetur? *a* vbi enim das eos semel iustos filios dici, iam & cetera, quibus legitimi possuntur, ad hos quoque pertinere necesse est, *b* quod præter has rationes à Iustinia-
no quoque apertissimè declaratum esse videtur. *c* Hodie autem non solum hi ex soluto & soluta nati, vt dicebamus, natural'es vocantur, sed & omnes ferè spurij
8 quomodocunque concepti, ex communi

usu loquendi, filij naturales vocari solent, *d* quod scilicet & ij à natura procreati sunt, *e* in quibus tamen ea quæ modò de legitimatione dicebamus, minimè seruabuntur, cum ea in his tantum locum habeant, quorum parentes soluti antea
9 omni matrimo. erant, ita vt rectè tunc si-
mul contrahere nuptias potuissent. *f* E-

rit itaque quadruplex huius verbi, naturalis, significatio, verè & propriè naturales dicentur nati ex concubina, seu ex seruili consortio, *g* latè, omnes nati ex soluto & soluta, inter quos iungi nuptiæ potuissent, *h* latissimè, quicunque illegitimè concepti ex quolibet congressu, non
impropriè etiam, vbi accipitur pro iusto filio, quod quandoque contigit, *k* & maximè, quado de naturalibus, & adoptiuiis simul liberis leges mentionem faciunt, *l* quod & aliàs adnotauimus. *m* Cæterum quan-

quando hoc nomen aut propriè, aut latè, aut in genere, aut in specie sit capiendum, & alij docuerunt, *a* & ego ex subiecta materia dijudicandum puto. Sunt verò etiā
 10 qui dixerint, *b* concubinatum lege civili multò ante Pontificijs Canones fuisse im-
 probatum, nempe nouissimis Authent. constitutionibus, quibus Imperator quā-
 cunque fornicationem, & lenocinium prohibet, *c* sapiusq. fatetur se castitatis amato-
 rem esse, *d* cauèturque vt in materia peccati, qualis hæc est, leges ciuiles,
 sacras regulas debeant imitari, *e* quæ sen-
 tentia & alijs etiā argumentis à magnis Iurisprudentibus confirmata extat. *f*
 Contra eam tamen ego sentio. Nam cū Imperatorem legam in Nouellis suis, con-
 cubinarum vsum sacratis tantū viris interdixisse, *g* vnde nec quicquam illis
 donare possunt, *h* & geniti inde filij, non naturales, sed spurij nominantur, *i*
 & patribus succedere prohibentur, *k* facile conijcio, cæteris id eum minimè ve-
 tuisse. *l* Quis enim dicat illarum con-
 gressum à Iustiniano damnatum, cū is in suis constitutionibus, earum tam sæpè
 probet consuetudinem, *m* eas & aliquan-
 do ad successionem vocet, *n* nihilq. in tali
 com-

l Arg. contrario. *m*. Auth. de incest. nupt. §. fin. & l. pen. in fin. C. de oric. *n*. Auth. quib. mod. sui. §. si quis autem.

a Ruin. conf. 88. in 3. num. 11. 13.

b Host. c. la-
tor, qui fil. le-
vi. loā. Andr.
Reg. sine cul-
pa.

c Auth. de le
non. Auth.
scen. mul. &
Auth. vt non
luxur. cont.
nat.

d Auth. qui.
mod. leg. §. il-
lud.

e Auth. vt
cler. ap. prop.
epif. & Auth.
quomodo o-
por. epif.

f Fel. ca. cū
sit, de fo. cōp.
nu. 36. ex c. r.
de fil. nat. ex
marr. in feud.

g Auth. de
monac. §. si
quis autem
monac. & de
sanct. epif. §.
cleric.

h Dec. conf.
132.

i Bal. l. par-
tes, de in ius
voc.

k Vbal. de
suc. ab int. r.
par. nu. 37.

a Aut. quib.
mod. leg. cir-
ca princip. &
de trien. & ie-
mis. §. confi-
deremus, in
fin.

b Arg. l. præ-
cipimus, in
fi. C. de appel-
lat.

c l. 3. de con-
cub. & Bal.
conf. 457. in §.
d §. si quis au-
tem. aut. qui.
mod. sui.

e Bart. l. mu-
lier. §. cum
proponere-
tur. ad Treb.

f c. nemo. 32.
q. 4.

g Abb. c. r. de
nou. op. nūc.
num. 5.

h Cagnol. l.
si qua. C. ad
offic. nu. 10. 12

cōmercio libidinis esse significet? a præ-
fertim verò, quòd si hoc ipse prohibuisset,
speciali sanè nota & correctione res indi-
gebat, quæ tamen nusquam apparet. b V-
bi igitur fornicationes, libidinesq; cum
derestantem legimus, vt suprà dicebatur,
tunc ego de vero concubinato minimè
quidem vnquã dixerim cum intellexisse,
sed de alijs illicitis voluptatum generi-
bus, ex quo concubinatus per leges no-
men sumpsit, c ab omniq; crimine, aut
turpitudine longè abesse existimatur, d
secundum ea, quæ in simili Bartolus adno-
tauit. e Hodie tamen si quis quæret, an
iure ciuili hæc concubinaria consuetudo
sit permiffa, crederem forrè quidem id
iam negari posse, non eò quòd lex ciuilis
eam interdixerit, vt cæteri putant, sed
quòd cum Iure Pont. aliter cautum sit, ex
taliq; coniunctione grauissimum existat
peccatum, f debet Ius ciuile in hac re
cum Iure Canonum omninò consentire,
cùm vbi peccati suspitio aliqua subest, v-
na omnibus præualeat lex Pontificia. g
Vnde fiet, vt Iure ciuili quoque dicatur
nunc concubinatus interdictus, quod &
recentiores tradidère, h quia non ea le-
ge nominatim vetitus, sed quia legum no-
uarum interpretatione ita receptum est,
perinde ac si verbis Iuris ciuilis speciali-
ter

ter esset introductum. *a* Nunc nouissimè, Canoni Pontif. illud aduersari quis dicat, quod Toletano concilio traditum est, *b* vt scilicet, quibuscunque liceat vel vxorem vel concubinam habere, & qui concubinam retinet, à cæterorum confor-

12 tio non sit repellendus. *c* Sed adhæc respondeo, concubinam in eo loco accipi pro vxore, quam non aded solennibus nuptijs, publicisq; instrumentis confectis duximus, quæ quoad affectum, & re ipsa vxor est, ob omiſſa tamen ea solennia lex concubinam vocat, *d* quæ tamen ab vxore nihil sanè differt, vt Archid. & Gemin. tradidère. *e* Dicunt etiam aliqui, *f* concubinam eam Canones vocare, quæ sine spe prolis ducitur, quod connubium & ipsum est. *g* Sed non magni res est momenti.

a Arg. Instit. de leg. patr. tut.

b c. is qui. 34. dist.

c d. c. is qui. & c. Christiano. ead. dist.

d c. omnib⁹. §. 1. ead. dist.

e Glo. Arch. Gemi. d. c. omnibus. & d. c. is qui.

f Fel. c. cãm sit, de for. cõpet. nu. 38.

g c. solet. 32. q. 2.

DE FILIIS NATVRA-

libus ex seruorum con-
fortijs.

- 1* Matrimonium inter seruos non dicitur.
- 2* Ex seruis oriuntur & naturales, & spurij.
- 3* Decy ac recentiorum error.
- 4* In seruitute qui dicantur suscepti.
- 5* Concubinatus seruorum.

F

6 Quid

- 6 *Quid sit nasci in figura matrimony.*
 7 *Consortium & concubinatus, an pro eo-*
dem.

CAP. XIII.

ES T & aliud filiorum naturalium genus, precedentibus quidem perquam simile, nisi quod illi ex liberorum hominum, hi ex servorum coniunctione sus-

a l. libertinū.
C. de int. matrim.

b l. quod attinet, de regu. iur.

c l. 3. C. de incest. nupt.

d l. Lucius. §. si. de leg. 2. l. ex facto. §. si quis rogatus, ad Trebel.

e Inst. de ser. cog. in princ. cum gl. ver. veniant, in fin.

f l. servi. C. de adult. l. si. C. de ser. fug.

g lmo. d. l. Lucii. §. si. Ale. §. si quis rogatus

h l. ex libera. C. de suis & legi. l. vn. C. de mul. que pro. i Bart. §. si quis rogatus. 2. col.

ciuntur. *a* Servi etenim cum pro mortuis habeantur, *b* matrimonium iure civili contrahere non possunt, nec legitimos filios procreare, *c* si tamen ij inter se certo ritu coierunt, naturales filios & ipsi parere apti sunt. *d* Nam cum lex eis iustum omnino matrimonium interdixit, certam tamen coniunctionis speciem concessit ad veri matrimonij similitudinem, *e* quam contubernium seu consortium appellavit, *f* voluitque ex his veluti imaginarijs nuptijs natos, naturales dici. *g* Quod si hanc consortij rationem negligeres, alijs temerè mulieribus iungi vellet, tunc perinde ac liberi homines, qui connubij iura non servant, spuria & ipsos progeniem parere decrevit, *h* quæ distinctio à Bartolo tradita, *i* ab alijs quoque cre-